

OVER EIEREN VAN *VARANUS SALVATOR* EN VAN *PYTHON CURTUS*

Zeer terecht zegt VAN HEURN in zijn in den vorigen jaargang van dit tijdschrift (p. 130) verschenen artikel over *Coluber radiatus*, dat gegevens over slangeneieren zoo spaarzaam te vinden zijn in de literatuur. En aangezien deze opmerking ook geldt voor eieren van *Lacertilia*, laat ik hieronder allereerst de maten en gewichten volgen van een legsel van den gewonen minjawak, *Varanus salvator*. Deze gegevens (en die over *Python curtus*) kan men dan tevens beschouwen als een aanvulling op de korte mededeelingen betreffende varanen en pythons, welke gepubliceerd zijn in jaarg. XVII van De Tropische Natuur op blz. 30-31¹⁾.

Het bewuste minjawak-legsel bestond uit 7 eieren, waarvan mij er 6 cadeau gedaan werden door den heer BERTHOLD, eigenaar van het Delisch Dierenpark te Gloegoer (Medan), dezelfde die mij vroeger al eens verblijd had met eieren van *Tomistoma schlegeli* (zie De Trop. Nat. XVI, blz. 25-26). Het legsel werd medio September van het vorig jaar in gevangenschap gelegd. De volgende maten en gewichten werden vastgesteld:

Fig. 1. Twee eieren (resp. no. 3 en no. 6 uit de tabel) van *Varanus salvator* (iets verkleind).

no. 1		71.0 mm	×	37.0 mm	; 51.70 gr.
no. 2		73.0 mm	×	38.5 mm	; 51.95 gr.
no. 3		72.0 mm	×	33.0 mm	; 52.20 gr.
no. 4		74.5 mm	×	37.0 mm	; 51.65 gr.
no. 5		74.5 mm	×	37.5 mm	; 50.80 gr.
no. 6		70.5 mm	×	38.0 mm	; 52.40 gr.

Het volumen der eieren werd bepaald op gemiddeld 49 cc. Zooals men uit de cijfers kan opmaken, varieerden de eieren van dit legsel onderling al heel weinig in lengte en breedte (= grootste diameter) en evenzoo in gewicht. De eieren, die dus ongeveer 2 maal zoo lang als breed zijn (verg. fig. 1), hebben een dunne, perkamentachtige, witte schaal. Helaas heeft geen der 6 minjawak-eieren zich verder ontwikkeld.

Mogen we gerust zeggen, dat we over de levenswijze van *Python reticulatus*, onze gewone Maleische reuzenslang, tamelijk volledig zijn ingelicht, dit kan — jammer genoeg — nog niet beweerd worden van de biologie van *Python curtus*. Ongetwijfeld moet dit geweten worden aan de omstandigheid, dat deze laatste soort een veel

¹⁾ In die korte mededeelingen lees ik, dat E. W. P. V. te Bandoeng eens een *Python reticulatus* heeft aangetroffen met jongen, die $\pm$ 35 cm lang waren. Dit lijkt me wel erg klein voor jongen van deze *Python*-soort en ik vraag me dan ook af, of het misschien niet een drukfout is en we 85 cm in plaats van 35 cm moeten lezen. Dat zou beter kloppen. Ook het aantal eieren per legsel (11-22), dat E. W. P. V. voor *P. reticulatus* opgeeft, is wel heel gering te noemen.

zeldzamer verschijning is dan *P. reticulatus*, ofschoon ik — althans wat Sumatra's Oostkust betreft — naar de meening overhel, dat ze er toch niet zóó zeldzaam voorkomt als men wel denkt. Intusschen zal hun beider levenswijze wel veel overeenkomstigs vertoonen. *P. curtus* is veel kleiner dan *P. reticulatus* en bewoont Sumatra, Borneo en het Maleische Schiereiland, ontbreekt op Java.

Ik heb het ook ditmaal weer te danken aan den heer BERTHOLD, dat ik hier iets kan mededeelen over een legsel van *P. curtus*. Op 22 October van het vorige jaar werden de eieren gelegd en direct daarna heeft de slang zich bovenop de eieren ineengerold en is zóó daarop blijven liggen, totdat de kist, waarin ze met de eieren opgesloten zat, van Gloegoer naar mijn laboratorium-kamer op het Deli-Proefstation verhuisde, waar het legsel aan een nadere inspectie onderworpen werd. Dat was op 10 December. Van de 10 eieren, waaruit het legsel bestond, zagen 3 er al leelijk verschrompeld uit; deze 3 eieren lagen los van de andere 7 stuks, die samen één klomp vormden. Van die 7 eieren heb ik er op genoemden datum toen 3 geopend. Een ervan bevatte een levend jong van 26.5 cm lengte en met duidelijke teekening op kop en rug, een ander bleek onbevrucht te zijn en in het derde ei lag een embryo van ongeveer 2 dm, dood. Van de overige 4 eieren is later ook niets meer terecht gekomen; vermoedelijk zijn ze onbevrucht geweest.

Het ei, dat bij opening op 10 December een levend jong bevatte, is in fig. 2 op bijna ware grootte afgebeeld. Het volumen van de eieren uit het boven beschreven *curtus*-legsel bedroeg 90 cc (gemiddelde van 3 eieren). De eieren van *P. curtus* zien er overigens geheel uit als die van *P. reticulatus*, maar zijn natuurlijk kleiner.

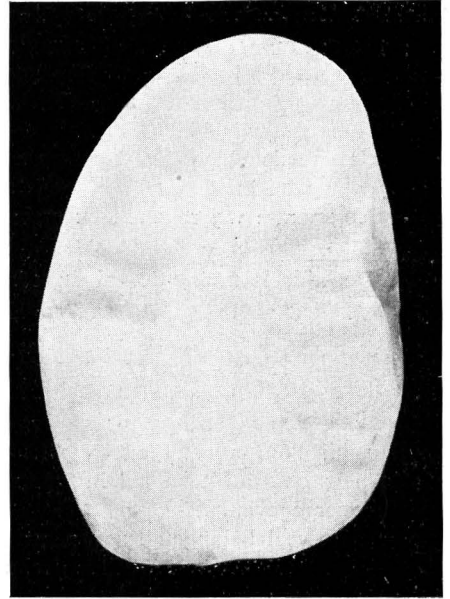

Fig. 2. Ei van *Python curtus*
(iets verkleind).

Medan, Maart 1930.

J. C. v. D. MEER MOHR.

MEDEDEELINGEN VAN HET HOOFDBESTUUR

Nummer drie van onze bibliotheek. — Tot ons genoegen kunnen wij onzen leden de verschijning van nr. 3 onzer populaire werkjes aankondigen. Het handelt over „De gifslangen van Java” en is geschreven en met mooie foto's naar de natuur geïllustreerd door Dr F. KOPSTEIN, onzen lezers welbekend. Ook bevat het een gekleurde plaat van de vier gevaarlijkste gifslangen van Java.

Ieder, die als leek — en vaak ook als vakman — zich hier in Indië voor een of ander deel der natuurstudie wil interesseeren, voelt het gemis aan overzichtelijke werkjes, zooals die tegenwoordig in Europa te kust en te keur bestaan. Hoe vaak wordt zelfs op excursies van onze afdeelingen niet geklaagd over onvoldoende belangstelling der deelnemers. Men bewondert de natuur in het groot, maar naar de details wordt vaak te weinig gekeken. Is dit echter te verwonderen, als men geen gelegenheid heeft, thuis of onderweg eens vlug wat na te slaan? Ook hier geldt het: onbekend maakt onbemind. Boekjes als die van HEIMANS en THYSSE zouden daarin stellig een heele ommekeer teweeg brengen,